

Biz aslında futbolcunun zeki, oyuna hâkim ve ahlaklısını sever miyiz?

UĞUR VARDAN

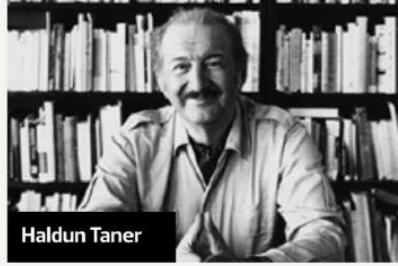

Bu hafta itibarıyla 'Kısa Dalga Haber Portalı' sınırları dahilinde bir potcast programı yapmaya başladık. Fikir, bir dönem Kadıköy Gazetesi'nde de yazan kadim dostum Bağış Erten'den gelmişti. Malum, kendisi aynı zamanda Eurosport Türkiye Yayın Yönetmeni'dir. Söz konusu kanalda çalıştığı genç yeteneklerden Batuhan Herdem'i de yanımıza aldık, üç ayrı kuşak temsilcisi olarak her hafta seçeceğimiz bir konu etrafında futbol üzerine konuşmaya karar verdik. Sağ olsun Kısa Dalga Genel Yayın Yönetmeni Kemal Göktaş, bize yayın imkânını sağladı ve nihayetinde 'R-Jenerasyon' isimli programımız bu haftanın önemine binaen '1 Mayıs: Futbolun Emekçileri Kimlerdir?' başlığıyla ilk adımı attı...

Programa birkaç tur düz koşu, açma-germe idmanı, eski bilgilere tekrar göz atma, oyunun emekçi kanadına dair bilgileri tazeleme hamleleriyle hazırladım. Bu arada aklıma Haldun Taner'in ilk kez üniversite çağlarındayken Milliyet Sanat'ta özetini yayımlanmış bir öyküsü geldi. O dönemler (yani 80'ler) futbol aydınlar kanadında pek de sıcak bakılmayan, 'kitlelerin afyonu' me-

taforuyla ele alınan, sistemin halkı uyutması yolunda başvurduğu en önemli reçete muamelesi gören bir spordu. Entelektüellerle meşin top arasındaki mesafe bir hayli açıldı ve ben, 'Rahmetli' Taner'in 'Ases' adlı bu öyküsünü okuduğumda çok etkilendiğimi hatırlıyorum. Çünkü metin, hem futbola hem de ele aldığı futbolcu karakterine derinlemesine bakıyor, bir yandan sistemin oyunla ilişkisini deşifre ediyor öte yandan da sahadaki bir icracı üzerinden futbolun emekçi kanadına ait bir portre çiziyordu. 'R-Jenerasyon'un ilk adımında belki bir fırsat doğar, ben de hemen sahaya 'Ases'i sürerim diye düşündüm ve bir hafta öncesinde Yapı Kredi Yayınları'nın Galatasaray'daki 'ana üssü'ne giderek 'Ases'in de içinde bulunduğu 'Sancho'nun Sabah Yürüyüşü' adlı kitabı aldım. Eve gelip bir solukta öyküyü bir kez daha, belleğimi tazelemek adına okudum...

Haldun Taner'in 1969 tarihli bu kitabında yer alan söz konusu metin, kurgusal olarak -futbolsever- okuru hemen içine çeken bir yapıda. Öykü Mithatpaşa Stadyumu'nda oynanan bir Fenerbahçe-Hacettepe maçında geçiyor ve hemen başında, konuk takımın attığı bir golle ortalık karışıyor. Ev sahibi takımın oyuncularını hakeme itiraz ediyor, Hacettepeliler seviniyor derken golün sahibi hakemin yanına gidiyor, bir şeyler söylüyor ve akabinde gol iptal ediliyor. Çünkü nizamı değil roller. Hakem 'endbol' kararı veriyor; bu kez roller değişiyor, Fenerliler onu centilmenliğinden dolayı tebrik etmek istiyor-

lar, o ise onları da iterek yerine geçiyor ve tribünlerden yükselen 'yaşa' ve 'yuh'ların arasında oyununa devam ediyor. Haldun Taner' bu noktada "İşte ben Ases'i o gün tanıdım" diyor...

Öyküye adını veren Ases, savunma hattında oynayan, fizik gücü ve disiplini yüksek, her daim elinden geleni ortaya koyan ve belirli bir standardı tutturmayı başaran 'iyi kalpli', 'yüksek ahlak'a sahip bir futbolcu. Taner bu öyküyü naklederken paralel bir anlatım tutturuyor; bir yandan maça dönerek enstantaneler aktarıyor, bir yandan Ases'in kişilik özelliklerinin altını çiziyor, öte yandan da futbol üzerine derin gözlemler içeren notları okuruyla paylaşıyor. Örneğin Ases'in dikkat çekici tarzıyla kimi takımların radarına girdiğini yazıyor, hatta daha iyi ekonomik koşullar sunan Vefa'dan transfer teklifi aldığını belirtiyor, nihayetinde kısa bir düşünme sürecinin ardından Ases'in aidiyet hissinin ağır bastığını ve Vefa idarecisi-

nin kaldığı otele giderek "Düşündüm taşındım, kararım kesin. Olamayacak abi" diyerek transferi reddettiğinin altını çiziyor. Lakin öykünün geçtiği tarihin 60'lar sonu olduğunu düşünürsek o döneme günümüzden bakıldığında daha temiz, saf, yer yer amatör duygularla oynanan bir futbol ikliminin hâkim olduğuna karar verebiliriz. Ve fakat Taner'in öyküsünün ana karakteri bizim romantik reflekslerle göklere çıkaracağımız bu zaman dilimindeki ortama dayanamıyor ve futbolu bırakıyor. Taner bu durumu şu cümleleriyle tarif etmiş: "O, yalnız iki sezon oynadı. Her iyiyi aşağı ayağı çeken böyle bir ortamda daha fazla yaşatmazlardı onu da, ondan... Ya değişecek ya futbolu bırakacaktı. Ases şimdi bir muslukçu ustasıdır." Yani eskiden yaptığı işlerden birine dönmüştür.

Hani Ertem Eğilmez filmlerini izlediğimizde geçmişin ne kadar masum olduğunu düşünür ve gözlerimizin hafiften dolduğunu fark ederiz ya; futbolun 'romantik' takısını alarak tanımlanan seyircisi için de aynı duygular, yaklaşımlar geçerlidir: "Geçmişte bu oyun ne kadar temizdi, ne kadar masumdu." Haldun Taner 'Ases'te bu tür düşüncelerimizin pek de ayağı yere basan düşünceler olmadığını bir güzel hatırlatıyor... Tabii

insan bu öyküyü okurken o zamana bile dayanamayan, o ortamda bile yaşatılmayan Ases, velev ki günümüzün 'Endüstriyel' takılı futboluna ne kadar dayanabilirdi ki diye içinden geçirmiyor değil? Muhtemelen hiç sahaya çıkmaz, birkaç maç belki ikinci yarılarında oyuna sürülür, sezon sonunda da futbola veda edip başka bir işte hayatını kazanmayı denerdi...

'Süper Lig'de sona doğru yaklaşıyoruz, geçen haftaki derbide ezeli rakibi Galatasaray'ı 3-1'le geçen Beşiktaş, adeta kartları yeniden dağıttı. 'Lider'in arkasında sıralanan Fenerbahçe'ye de kendisine de umut verdi. Bir yandan lig yarışı öte yandan sürekli gerilimi artırıcı hamleler, hakemleri hedefe koymalar derken bildik formlerin yeniden üretildiği bir futbol ortamını bir kez daha yaşıyoruz. Artık böyle bir düzen hâkim ki oyuna ve tüm paydaşlarına, Ases gibi top eline çarptığında gidip itiraf edecek ne bir futbolcu ne de böyleleri bir dürüstlük ortamı var... Sürekli kazanmaya odak-

lı oyun kültürü bu tür 'vicdanlı topçular'ı elbette istemiyor, onaylamıyor, el üstünde tutmuyor. Bu açıdan 'Ases' öğretici, hatırlatıcı ve içinde yer aldığımız futbol ortamı açısından da ibret verici bir hikâyeye. Bence bu oyunu seven ama bir de işin yazı-çizi kısmına ilgi duyan vicdanlı seyirci için mutlaka keşfedilmesi gerekli bir metin Haldun Taner imzalı bu nefis öykü... Mutlaka ve mutlaka bulup okuyun derim...

